

Zaliczka na prenumeratę roczną 350 mk.

Ogłoszenia drobne za wiersz lub jego miejsce 10 mk., za szpaltę 250 mk., za stronę 500 mk.

**DZIENNIK****URZĘDOWY****WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKIEGO.**

Redakcja i Administracja; Białystok, Urząd Wojewódzki, Pałac Branickich.

Ogłoszenia, obwieszczenia, odezwy, zawiadomienia, komunikaty, uchwały, rozkazy, ect. władz cywilnych i wojsk. oraz instytucji społecznych i użyteczności publicznej przyjmuje się bez zastrzeżeń,—od osób prywatnych zaś tylko takie ogłoszenia, które wynikają ze stosunków tychże do wymienionych władz i instytucji, względnie o ile mają dobro lub interes ogółu na celu.

**T R E Ś Ć:**

- |   |  |
|---|--|
| <p>I. Przepisy organizacyjne. 1.<br/>         II. Ruch służbowy. 2.<br/>         III. Okólniki i komunikaty Wojewody oraz Ministerstw zespolonych w Urzędzie Wojewódzkim w sprawach:<br/>             A. Weterynaryjnych 3.</p> | <p>B. Ogrodniczych. 4. 5.<br/>         C. Rolnych. 6. 7.<br/>         D. Lasowych. 8.<br/>         E. Sanitarnych. 9. 10. 11.<br/>         F. Apropowizacyjnych. 12.<br/>         IV. Wykaz ważniejszych ustaw, rozporządzeń i okólników 13.</p> |
|---|--|

**I.****Przepisy organizacyjne.****1.***Regulamin*

Powiatowych Rad Odbudowy, wydany przez Ministra Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych na zasadzie art. 8. ustawy z dn. 2 marca 1920 r. (Dz. U. Nr. 24 poz. 143) o organizacji odbudowy technicznej wsi, miast i miasteczek oraz p. 17 Rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy z dnia 17 maja 1920 r. (Dz. U. Nr. 43 poz. 264).

**Art. 1.**

W skład Powiatowej Rady Odbudowy jako organu doradczego Powiatowych Blur Odbudowy w sprawach odbudowy w obrębie powiatu wchodzi:

- 1) Starosta, jako przewodniczący;
- 2) Kierownik Powiatowego Biura Odbudowy, jako przedstawiciel Ministerstwa Robót Publicznych i zastępca przewodniczącego;
- 3) Przedstawiciel Ministerstwa Skarbu;
- 4) Lekarz powiatowy;
- 5) Przedstawiciel Ministerstwa Kolei żelaznych;
- 6) Komisarz ziemski;
- 7) Sześciu delegatów Sejmiku powiatowego (Rady powiatowej);
- 8) Dwóch delegatów stowarzyszeń budowlanych, (o ile istnieją w powiecie) powołanych przez Starostę w porozumieniu z kierownikiem Powiatowego Biura Odbudowy.

**Art. 2.**

Do zakresu działania Powiatowej Rady Odbudowy należy:

- 1) Przyjęcie do wiadomości sprawozdania kierownika Powiatowego Biura Odbudowy o postępie odbudowy w ubiegłym sezonie budowlanym i wypowiedzenie się, czy pieniądze i materiały budowlane li tylko na cel odbudowy wojną zniszczonych za-

budowań zużyte zostały.

- 2) Wypowiadanie opinii i stawianie wniosków w sprawie programów odbudowy i preliminarzy zapotrzebowania gotówki i materiałów, wypracowanych dla pojedynczych gmin w powiecie na rok następny.
- 3) Wypowiadanie opinii i stawianie wniosków w sprawie projektu kierownika Powiatowego Biura Odbudowy w przedmiocie rozdziału gotówki i materiałów między pojedyncze gminy w powiecie, w granicach przypadającego na powiat kredytu i posiadanych materiałów.

Art. 3.

Posiedzenia Powiatowej Rady Odbudowy odbywają się w miejscu siedziby Starosty.

Art. 4.

Posiedzenia Rady zwołuje przewodniczący raz do roku. Niezależnie od tego posiedzenie ma być zwołane, gdy tego zażądają kierownik Powiatowego Biura Odbudowy, albo czterech delegatów Sejmiku powiatowego (Rady powiatowej).

Art. 5.

Uchwały Rady zapadają większością głosów obecnych na posiedzeniu. Do ważności uchwał potrzebnym jest, aby zaproszenia członków na posiedzenie wysłane zostały pod właściwymi adresami najpóźniej na 5 dni przed posiedzeniem, tudzież obecność kierownika Powiatowego Biura Odbudowy i przynajmniej trzech delegatów Sejmiku powiatowego (Rady powiatowej).

Art. 6.

Z każdego posiedzenia Rady spisany ma być protokół, którego odpis prześle przewodniczący do dni trzech odnośnie Dyrekcji Robót Publicznych dla Odbudowy.

Do prowadzenia protokołu wyznacza przewodniczący jednego urzędnika z personelu Starostwa. Protokół ma być podpisany przez przewodniczącego, kierownika Biura Odbudowy i przynajmniej dwóch delegatów Sejmiku powiatowego (Rady powiatowej).

Art. 7.

Czynności członków Rady są bezpłatne, a tylko członkowie zamiejscowi pobierać będą prócz zwrotu rzeczywistych kosztów podróży diety urzędnicy państwowi wedle ich stopnia służbowego, nieurzędnicy państwowi według VII stopnia służbowego.

Art. 8.

Radę, której działalność dla celów odbudowy odnośnego powiatu okaże się zbędną, rozwiązuje Starosta na wniosek kierownika Okręgowej Dyrekcji Robót Publicznych dla Odbudowy.

Warszawa, dnia 28 stycznia 1921 r.

Do L: 37815/20

1/2-1050

Minister Robót Publicznych:

(—) Narutowicz m. p.

II.

2.

Ruch służbowy

II Zwolnienia:

Na skutek redukcji personalu z etatu Min. Apropowizacji zostali zwolnieni z dniem 30 czerwca r. b.

w Wojewódzkim Dep. Aprop. w Białymstoku:

- Jobell Zdzisław p. o. st. ref.
- Raszkle Wiesław „ „ „
- Bogusławski Michał p. o. ref.
- Domanasiewicz. Kajetan p. o. ref.
- Jendrosz Kazimiera p. o. kancelistki

w Referacie Aprop. przy Starostwie Bielskiem:

Skarbowski Witold p. o. ref.

w Referacie Aprop. przy Starostwie Ostrołęckiem:

- Podolski Julian p. o. ref.
- Karyłowski Stanisław p. o. ref.

III.

Okólniki i Komunikaty Wojewody, oraz Ministerstw zespolonych w Urzędzie Wojewódzkim.

A.

W sprawach weterynaryjnych.

3.

Komunikat Wojewody do Magistratów i Starostw w sprawie zakładania lecznic i ambulatorjów weterynaryjnych.

Najpierw bolszewicy, a potem księgosusz, zaraza płucna, nosaczna i świerz, zawleczone przez nich z Rosji do Polski, zdziętkowały do tego stopnia nasz żywy inwentarz gospodarczy, iż obecnie pozostała z niego zaledwie znikoma część i to zagrożona przeróżnymi chorobami. Aby nie dopuścić do zupełnej zagłady naszych zwierząt domowych, które są podstawą dobrobytu każdego gospodarstwa, podjęło Ministerstwo Rolnictwa i D. P. silną i energiczną akcję przeciwko księgosuszowi i innym zarazom. Natomiast inne niezaraźliwe choroby i kactwa uszczuplają również nasz dobytek drogocenny, a nikt narazie nie zwraca na to pilniejszej uwagi przez co gospodarze ponoszą ciągle coraz więcej dotkliwe straty.

Aby temu skutecznie zapobiedz, a nasz inwentarz zabezpieczyć i dać mu możność prawidłowego pomnażania się, zaprojektowało Ministerstwo R. i D. P. piśmie z dnia 27/III 1921 r. Nr. 259/W/S bezzwłoczne i jaknajliczniejsze zakładanie (narazie w miastach powiatowych) lecznic i ambulatorjów weterynaryjnych, które

w praktyce okazały się dla społeczeństwa nader korzystnymi, przyczem zaznacza, iż w tych wypadkach samopomoc społeczeństwa powinna iść w parze z akcją Rządu.

Wobec powyższego wzywa się Magistraty i Sejmiki, by w porozumieniu z zamieszkałymi tam lekarzami weter. wypowiedziały się jak najspieszniej w tej sprawie, oraz by zorganizowały w każdym powiecie (mieście) komitet wykonawczy w celu szybkiego utworzenia i uruchomienia ambulatorjów weter., a gdzie można to i lecznic, zwłaszcza, że Ministerstwo, uznając korzystną doniosłość takich instytucji, wypowiedziało się w swem piśmie, iż wszelka w powyższej sprawie inicjatywa ze strony Magistratów i Sejmików powiatowych znajduje w Ministerstwie Rolnictwa i D. P. gorące poparcie. Województwo zaś ze swej strony zaznacza, że wobec obecnych cen bydła i koni, należałoby tę sprawę traktować jako nadzwyczaj aktualną i niecierpiącą zwłoki.

Białystok, dn. 8 kwietnia 1921 r.

L: 592/8 R. W.

Wojewoda  
w/z Jan Kotek

B.

### W sprawach ogrodowych.

4.

*Okólnik Nr. 1 Wojewody do P. P. Starostów oraz Prezydentów miast Białegostoku, Łomży, Suwałk w sprawie zwalczania "Mszycy wełnistej.."*

Pomimo wyraźnych przepisów ustawy nie wszyscy właściciele szkótek owocowych zgłosili je u Władzy administracyjnej I Instancji, skutkiem czego te szkółki nie są lustrwane przez instytucje ochrony roślin, z wielkim dla krajowego ogrodnictwa niebezpieczeństwem, narażając sady na zniszczenie przez owady.

Przytaczając poniżej obowiązujące w tym względzie postanowienia zaznaczam, że nieprzestrzeganie ich przez urzędników pociągnie za sobą odpowiednie konsekwencje w drodze służbowej.

Rozporządzenie wykonawcze z 16/4 1920 (Dz. Ustaw 34. zoz. 197) do ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. dotyczące wyżej omawianej kwestji brzmi we wyciągu:

Art. 1. Wszyscy właściciele szkótek drzew owocowych winni rokrocznie przed dniem 1-go marca zgłaszać swe szkółki u właściwych władz administracyjnych pierwszej instancji. Pierwsze zgłoszenie nastąpić winno w roku bieżącym w ciągu dwóch miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Przez nazwę szkótek drzew owocowych rozumieć należy hodowlę dziczeków i szczepów do sadzenia w sadach.

Art. 5. W razie niezgłoszenia szkółki drzew owocowych przez właściciela lub osoby w art. 2. wyszczególnione w terminie właściwym, urzędy administracyjne pierwszej instancji dokonywują rejestracji szkółki z urzę-

du i powodują pociągnięcie winnych do odpowiedzialności sądowej w myśl art. 13. ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r.

Art. 6 Deklaracje meldunkowe oraz wyniki rejestracji szkótek w obrębie powiatu przesyłane zostają przed dniem 15 marca każdego roku do urzędów administracyjnych drugiej instancji.

Art. 21. W miastach o własnym statucie wyżej wyszczególnione funkcje władz administracyjnych pierwszej instancji spełniają Magistraty.

Powyższy wyciąg z rozporządzenia ogłosił Pan Starosta (Prezydent) stosownie do okólnika 128 Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych w podległym Mu obszarze sposobem w danej miejscowości praktykowanym z wezwaniem do wypełnienia zgłoszeń według przesłanego wzoru. Po zebraniu potrzebnych dat przedłoży mi Pan na przesłanym formularzu wykaz szkótek drzew owocowych najpóźniej do końca marca każdego roku, zachowując dla siebie odpis tegoż wykazu.-

Białystok dn. 2 marca 1921 r.

L. Pr. 763/1.

Wojewoda  
w z.  
Jan Kotek.

5.

*Komunikat Wojewody do wszystkich P.P. Starostów Prezydentów i Burmistrzów Województwa Białostockiego w sprawie rozszerzania uprawy nasion.*

Trudności aprowizacyjne miast mnożą się z dniem każdym, rysując niewesołe horoskopy.

Instytucje społeczne mają obowiązek głębokiego rozważania tej sprawy i obmyślenia środków ratunkowych.

Jednym z takich środków dla ludności miejskiej jest niewątpliwie rozszerzenie uprawy warzyw na gruntach miejskich i podmiejskich.

Do akcji tej należy wciągnąć przede wszystkim niezamożną ludność miejską, proletarijat miejski, zawodowe związki robotników fabrycznych, wszystkich tych, którzy przy niezdrowej pracy i niezdrowym mieszkaniu na ciele i duchu skorzystać mogliby z pracy na świeżym powietrzu.

Zarządy miast powezmą natychmiastowe starania, by w okresie wiosennym możliwie większa przestrzeń ziemi miejskiej i podmiejskiej została wydzieloną rzeczonoj ludności pod uprawę warzyw.

Jest to sprawa ogromnej wagi.

Wobec tego polecam:

- 1) natychmiastowe porozumienie się ze zrzeszeniami ludności miejskiej (związkami zawodowymi robotników i t. p.) celem przeprowadzenia u nich zapisów ich członków, pragnących otrzymać w dzierżawę pod uprawę warzyw działki ziemi;
- 2) wydzierżawienie rzeczonym zrzeszeniom potrzebnych na zadowolenie tych zgłoszeń obszarów ziemi celem repartycji działek między poszczególne rodziny;

- 3) postarać się, by poszczególne działki (zagonki) mogły być dzierżawione pod uprawę warzyw przez osoby, które wynajęły nie tylko na rok jeden, lecz na szereg lat, by dać możliwość ludności doprowadzenia ziemi do lepiej uprawnego stanu i większej wydajności, umożliwiając tem powstanie na gruntach miejskich i podmiejskich robotniczych zagonkowych upraw warzywnych i ogródków robotniczych, które w czasach ostatnich powstają wszędzie;
- 4) donieść mi najdalej w terminie miesięcznym od daty niniejszego zarządzenia: jakimi gruntami i w jakiej ilości rozporządza miasto; gdzie i jakie grunta sąsiednie (do miasta nie należące) zostały na cel powyższy wydzielone i przez jakie zrzeczenie, jakie obszary ziemi miejskiej i komu zostały pod uprawę warzyw w roku bieżącym wydzielone i na okres jakiego czasu jak, również zakomunikować o wszystkim, co w myśl niniejszego zarządzenia dokonaniem zostało.

Białystok, 25 marca 1921 r.

L: 458/2 R. W.

Wojewoda  
*Popielawski.*

C.

W sprawach rolnych.

6.

*Komunikat Wojewody do wszystkich Starostów w sprawie otwierania po powiatach ludowych szkół rolniczych.*

Departament Rolnictwa i Weterynarii przesłał Wydziałowi Powiatowemu polecenie dostarczenia do Urzędu Województwa w myśl ustawy o ludowych szkołach rolniczych z dnia 9. lipca 1920 r. art. 5. (Dz. U. P. P. Nr. 62) uchwały Sejmiku oraz materiałów zebranych przez Instytucje zainteresowane w sprawie otwierania w powiecie ludowych szkół rolniczych.

Departament poleca Panu współdziałanie z Wydziałem celem możliwie najrychlejszego dostarczenia powyższych danych, niezbędnych dla Ministerstwa Rolnictwa oraz Komisji Sejmowej, mającej decydować sprawę wydzielania potrzebnych na ten cel gruntów. Przedewszystkiem potrzebnym jest dla tej ostatniej wykaz i szczegółowy opis wraz z krytyczną oceną wszystkich mających być poddanych do jej decyzji obiektów ze szczególnem uwzględnieniem posiadanych budynków, warunków gospodarczych, oraz dojazdu.

Białystok dn, 7 maja 1921 r.

L, 366/4-R. W.

za Wojewodę  
*Żurkowski.*

7.

*Komunikat Wojewody do Starostów w sprawie organizowania kursów letnich celem popularyzowania oświaty rolnej.*

Jako jeden z najskuteczniejszych środków popularyzowania oświaty rolnej uznaniem jest ogólnie organizowanie kursów letnich.

Żeby przygotować je na czas, w którym rolnicy są swobodniejsi od zajęć, niezbędnem jest wejść jak najwcześniej w porozumienie z Towarzystwami i Kółkami Rolniczymi, z jednostkami z wyższą kulturą rolną i społeczną, szczególnie zaś ze związkami komunalnymi, celem przygotowania projektów, wynalezienia prelegentów, oraz zdobycia środków na urządzenie. Przy należytem zorganizowaniu i przedstawieniu programu Ministerstwu Rolnictwa, można liczyć także i na pomoc tegoż.

Wobec powyższego Departament Rolnictwa i Weterynarii poleca zainicjowanie sprawy organizowania rzeczonych kursów wśród kół zainteresowanych i w miarę jej postępu informowanie go, jak również przysłanie ewentualnie istniejących już projeków, oraz uwiadomienie o utworzonych komisjach z analogicznymi mandatami.

Białystok, dn. 17 maja 1921 r.

L: 787/1-R. w.

Za Wojewodę  
*Żurkowski*

D.

W sprawach lasowych.

*Komunikat Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych w sprawie nierobienia trudności przy wydawaniu drzewa z lasów prywatnych celem odbudowy.*

Warszawa, dn. 11 kwietnia 1921 r.

Nr 918— L. II.

Do  
Pana Wojewody  
w Białymstoku

Proszę Pana Wojewodę zlecić p. Inspektorowi O. L., aby ze względu na doniosłość sprawy najszybszego odbudowania gospodarstw zniszczonych podczas wojny, Urzędy O. L. nie stawiały żadnych przeszkód w wydawaniu drzewa budulcowego z lasów prywatnych uprawnionym do poboru w stanie wyrobionym lub na pniu w każdej porze roku. Wydawanie drzewa uskutecznić należy bez przerwy w porze dziennej, z tem tylko zastrzeżeniem, że spuszczone drzewo iglaste wiosną i latem nabywcy winni okorować w celu zapobieżenia rozszerzenia się kornika.

Rozporządzenie powyższe należy podać do wiadomości wszystkim zainteresowanym za pośrednictwem władz gminnych z zastrzeżeniem, że dotyczy ono tylko roku 1920/1.

Dyrektor Departamentu

(—) *F. Mikłaszewski.*

## E. W sprawach sanitarnych.

9.

*Komunikat Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarjatu do spraw walki z epidemjami w przedmiocie spiesznego doręczania przez Pocztowe Kasy Oszczędności sum przekazanych przez tenże Komisarjat.*

Naczelną Nadzwyczajny Komisarjat do spraw walki z epidemjami w Warszawie oznajmia, iż sumy przekazane przezeń za pośrednictwem Pocztowej Kasy Oszczędności dochodzą do rąk adresatów ze znacznym opóźnieniem, mimo że na przekazach pocztowych wybijana jest pieczęć z napisem „Walka z Epidemjami”. Przypomina się tedy Urzędowi pocztowemu, tak stałym jak przełożeniństwu ambulansów pocztowych, iż w myśl rozporządzenia M. P. I. T. z dnia 26 czerwca 1920 r. Nr. 20861/1147/III Dz. Urz. Ministerstwa Poczt i Telegrafów Nr. 15 poz. 166 z roku 1920 przesyłki pocztowe przesyłane przez Naczelną Nadzwyczajny Komisarjat do spraw walki z epidemjami w Warszawie do podwładnych organów i przez te organa do Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarjatu w Warszawie zaopatrywane napisem „Walka z Epidemjami” mają być możliwie szybko przesyłane i doręczane. Rozporządzenie to obowiązuje również Urzędy Pocztowe znajdujące się na obszarze b. Dzielnicy Pruskiej. Winni opóźnienia będą pociągani do surowej odpowiedzialności.

Ministerstwo Zdrowia Publicznego Nr. I/10731/584/21 z dn. 26 kwietnia 1921 r.

(Dziennik Urzędowy Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarjatu do spraw walki z epidemjami № 8 z dn. 10 maja 1921 r. — № 6883.)

10.

*Komunikat Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarjatu do spraw walki z epidemjami w przedmiocie przydzielenia powiatu Bielskiego do terenu działalności Ekspozytury Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarjatu w Grodnie.*

Z dniem 15 maja r. b. powiat Bielski zostaje przydzielony do terenu działalności Ekspozytury Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarjatu w Grodnie.

(N. N. K. Nr. 8854/3288/IV.)

(Dziennik Urzędowy № 8 z dn. 10 maja 1921 r. Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarjatu do spraw walki z epidemjami № 6885.)

11.

*Komunikat Ministerstwa Zdrowia Publicznego w sprawie nadzoru sanitarnego nad piekarniami i sklepami z pieczywem oraz wypiekiem chleba.*

Warszawa, dn. 11. kwietnia 1921 r.

Nr. VI  $\frac{11100}{200}$  21

Do

PP. Wojewodów w Warszawie, Łodzi,

Kielcach Lublinie, Białymstoku. Do Generalnego Delegata Rządu we Lwowie. Do Wejewódzkiego (Okręgowego) Urzędu Zdrowia, w Warszawie, Łodzi, Kielcach, Lublinie, Białymstoku, Lwowie, i do Ekspozytury Okręgowego Urzędu Zdrowia w Krakowie.

W myśl rozporządzenia w przedmiocie urządzenia i utrzymywania piekarń i sklepów z pieczywem, oraz wyleku chleba (Dz. Ust. R. P. Nr. 26 z r. 1921 poz. 151) Ministerstwo Zdrowia Publicznego wzywa Pana do wydania zarządzeń podległym Mu organom, aby w ciągu trzech miesięcy od daty otrzymania niniejszego okólnika były dokonane oględziny wszystkich istniejących w obrębie Pańskiego Województwa (Okręgu) piekarń, oraz sklepów z pieczywem. W miejscowościach, gdzie działają Komisje sanitarne, oględziny winny być dokonane przez lekarza urzędowego z ich współudziałem.

**Do par. 1.** Władze sanitarne, dokonywując oględzin winny zwrócić przede wszystkim uwagę, aby w miastach zaopatrzonych w wodociągi i kanalizacje piekarnie były tylko w domach, posiadających powyższe urządzenia; piekarnie będące w domach nieskanalizowanych, winny być bezwzględnie zamknięte. Nie jest to zbyt surowy przepis, bowiem taki zakaz już obowiązywał na terenie b. dzielnicy rosyjskiej i austriackiej i piekarnie w domach nieskanalizowanych nie istniały. O ile dzisiaj jeszcze są, to można traktować to jako samowolne odstąpienie właściciela piekarni, który skorzystał z chaosu ogólnego przy zmianie władz i otworzył piekarnię tam, gdzie to było mu dogodniej, nie licząc się zupełnie ze zdrowiem publicznym.

**Do par. 2.** Następnie należy zwrócić uwagę na odległości piekarni od miejsc skąd może zawsze zagrażać zanieczyszczenie chleba, a zatem od ustępów ogólnych, stajen, obór, chlewów, gnojowisk, śmietników. Zrozumiałem jest, że w domach skanalizowanych obawa przed zanieczyszczeniem jest mniejsza, a zatem winna wystarczyć odległość 5-0 metrowa; w domach zaś nieskanalizowanych, a szczególnie na prowincji, gdzie dotąd nawóz ze stajen, obór bywa wyrzucany na podwórze i w ciągu kilku tygodni a nawet miesięcy ulega gniciu, odległość winna być większa. W razie stwierdzenia mniejszej odległości władze sanitarne winny polecić właścicielom piekarń poczynienie zarządzeń, mających na celu zwiększenie odległości bądź to przez usunięcie ustępów, chlewów itp., bądź przez ich zamknięcie. Bezwarunkowo należy ustalić w poleceniu termin wykonania tych zarządzeń, termin ten winien być uzależniony od możliwości usunięcia tych uchybień w krótszym lub dłuższym czasie.

**Do par. 3.** Należy wymagać, aby wysokość pomieszczeń piekarń nie była mniejsza od 2,6 mtr., aby powierzchnia podłogi, przypadająca na jednego pracującego wynosiła co najmniej 4 mtr. kw., oraz, aby stosunek okien do podłogi wynosił co najmniej 1/10. Wyjątkowo dla starych piekarń można zezwalać na nieznaczne odchylenia od wyżej wymienionych norm, lecz pod warunkiem, aby inne zasadnicze przepisy były zachowane, oraz, żeby przed oknami piekarń nie było muru, utrudniającego dostęp światła. Podczas dokonywania oględzin sanitarnych piekarń należy bacznie zwrócić uwagę na podłogę. Podłoga piekarń winna być z

materiału nieprzeziąkliwego: cementowa, asfaltowa z układanych płytek, kamienna; ma mieć gładką, szczelną i równą powierzchnię. Podłogi drewniane nie mogą być dopuszczane, bowiem w miejscach połączenia desek zawsze gromadzi się pył oraz związane z tym drobno-ustroje. Podłogi z cegły, jak również z białej ziemi, jako materiału miękkiego, łatwo przeziąkliwego, są niedopuszczalne. Ściany i sufity winny być gładkie bez szczelin i szpar, bielone lub olejno malowane na kolor jasny, o kątach zaokrąglonych, bez ozdób i gzymsów, na których mógłby się gromadzić pył.

**Do par. 4 i 5.** Na rozczynianie i wypiek chleba winny być pomieszczenia oddzielne, jednakże, o ile pomieszczenie jest obszerne, nie należy wymagać dwóch pomieszczeń, wystarczy i jedno. Pomieszczenie winno być ścianą oddzielone od ubieralni i ustępu; wymagania jedynie przegrodzenia nie zapobiega zanieczyszczeniu ciasta.

Bajdy (dzieże) do rozczyniania ciasta winny być heblowane, gładkie bez szczelin, aby była usunięta najmniejsza możność gromadzenia się pyłu. Wystarczy, aby bajdy wewnątrz były skrobane tylko; mycie ich wewnątrz utrudni usuwanie wody; zewnątrz, szczególnie deska wierzchnia winna być nie tylko skrobana, lecz myta wrzącą wodą. Należy baczyć, aby bajdy wraz z tylną deską były odsuwane od ściany celem umożliwienia oczyszczenia piekarni.

Deski oddzielne również winny być heblowane, gładkie bez szczelin i utrzymywane w należytej czystości przez skrobanie i mycie gorącą wodą.

Celem uniknięcia przyklejenia ciasta do powierzchni desek, czyste deski przed ułożeniem ciasta należy posypać mąką lub dobrymi otręblami.

Łopaty do wkładania i wyjmowania chleba z pieca również winny być czysto utrzymywane i celem uniknięcia zanieczyszczenia należy zabraniać przechowywania ich na podłodze lub piecu.

Kotły z wrzącą wodą do rozczyniania ciasta winny być pobielane przynajmniej raz na trzy lata celem uniknięcia tworzenia się związków chemicznych, szkodliwych dla zdrowia, które mogłyby się z wodą przedostawać do ciasta. Aby uniknąć czerpania z kotłów wody przez wierzch naczyń, których ściany zewnętrzne zawsze mogą być zanieczyszczone, należy żądać, aby kotły miały krany, przyczem pod kranami winny być urządzenia do odprowadzania wody, zapobiegające zaciekom.

Kubelki do wody powinny być zawieszane na hakach; nigdy nie powinny być stawiane na podłodze, stołach lub innych przedmiotach; winny być czysto utrzymane i nie używane do innych celów.

Studzienka (lesza) wymaga szczególnej uwagi pod względem utrzymania jej w należytej czystości; powinna być oczyszczana codziennie do dna; brudną wodę należy usuwać do kanału, z którym winno być połączenie. Przy używaniu zamiast studzienki innych naczyń należy je oczyszczać i myć codziennie.

**Do par. 6.** Ze względu na to, że na składzie przechowane są: mąka, drożdże, sól, masło, cukier i t. p., skład winien być suchy, czysty, często przewietrzany, pożądanym byłoby, aby posiadał należyłą wentylację, był obszerny w celu ułatwienia dostępu do przechowywanych zapasów; zapasy te winny być w dobrym gatunku i nieszkodliwe dla zdrowia. W składzie tym nie wolno przechowywać materiałów do oświetlania i opa-

łu. Worki z mąką nie mogą być bezpośrednio ustawiane na podłodze, lecz na specjalnych heblowanych legarach, lub do czasu urządzenia legarów, na deskach heblowanych położonych na pewnej wysokości od podłogi.

**Do par. 7.** Pomieszczenie do przechowywania zapasów pieczywa powinno być czyste, widne, często przewietrzane, winno być zaopatrzone w półki drewniane, heblowane do umieszczenia na nich wypieczonego chleba i pieczywa.

Pomieszczenia te należy zabezpieczyć od dostępu kurzu i owadów.

**Do par. 8.** Ubieralnia dla robotników winna się znajdować w tym samym budynku co i piekarnia; winna być ogrzewana i posiadać:

- a) umywalnię z wodą bieżącą, mydłem i ręcznikami czystymi;
- b) szafę do przechowywania odzieży robotników;
- c) " " " " fartuchów, czapek i pantofli, w których robotnicy pracują.

Celowo jest urządzenie przy piekarniach natrysków z wodą ciepłą i zimną do użytku robotników lub dostarczanie dla robotników na koszt właściciela piekarni przynajmniej raz na tydzień kąpiel w zakładach kąpielowych. Niechłujni i zawszeni robotnicy oraz dotknięci chorobami zakaźnymi, skórnymi lub obciążeni gróźlicami otwartą nie powinni być dopuszczani do pracy. W razie podejrzenia u pracującego w piekarni, gróźlicy otwartej należy go poddać badaniu (prześtać płwociny do analizy) i w razie stwierdzenia gróźlicy otwartej skierować do szpitala.

**Do par. 9.** Pomieszczenia piekarni po skończonej pracy powinny być codziennie myte, co nie może być skutecznie podczas pracy; zamiatanie na sucho jest wzbronione; wszelkie odpadki powinny być usuwane poza obręb piekarni.

Nie wolno pluć na podłogę. Zakaz plucia na podłogę winien być wywieszony w każdym pomieszczeniu piekarni; również w każdym pomieszczeniu winna się znajdować w miejscu odpowiednim słuwalka z wodą; lampy naftowe nie mogą być ustawiane na bajdach, stołach, deskach, piecach i t. d. lecz powinny być zawieszane tak, aby nie zanieczyszczały pomieszczenia.

Okna i drzwi powinny być dopasowane szczelnie, aby ochronić pomieszczenie od zanieczyszczenia, kurzu, oraz owadów z zewnątrz.

We wszystkich pomieszczeniach należy tępić muhy, robactwo, myszy i szczury.

**Do par. 10.** Przed rozpoczęciem pracy robotnicy winni zdjąć odzież wierzchnią schować ją do szafy, oczyścić paznokcie, wymyć dokładnie całe kończyny górne, przebrać się w białe fartuchy, nałożyć białe czapki płócienne, oraz włożyć na nogi pantofle. Nie wolno nakładać fartuchów bezpośrednio na ciało. Mogą być obnażone twarz, szyja i kończyny górne. Pallć tytoń przy pracy lub chodzić do ustępu w fartuchach piekarnianych jest wzbronione. Po każdorazowym korzystaniu z ustępu robotnicy winni myć ręce i ponownie nałożyć odzież przeznaczoną do pracy. Piekarnie powinny posiadać dla pracowników piekarni specjalne ustępy, z których obcy nie mogliby korzystać.

Do pomieszczenia, w którym wyrabia się pieczywo i są piece piekarniane, osobom obcym wstęp jest wzbro-

niony celem zabezpieczenia ciasta i pieczywa od zanieczyszczenia.

Do piekarni nie wolno wpuszczać zwierząt domowych. W żadnej z ubikacji piekarni nie wolno spać, również śledzenie i leżenie na stołach w pomieszczeniach zakładu jest wzbronione; chłowo odpoczywać wolno tylko w ubieralni.

Celem uniknięcia stykania się pracujących w piekarni z obcymi, jak również, aby uniknąć wpływu sąsiednich mieszkań należy odosobnić lokale przeznaczone na piekarnie. Również wzbroniona jest dlatego sprzedaż pieczywa w pomieszczeniach piekarni.

**Do par. 11.** Ze względu na ochronę chleba i pieczywa od zanieczyszczenia podczas przewożenia, należy utrzymywać w czystości i nieużywać do innego celu wozów i koszy, w których umieszcza się chleb i pieczywo. Wozy i kosze powinny być szczelne, czyste i przykryte.

**Do par. 12.** Miejsce sprzedaży chleba i pieczywa również lady i półki powinny być utrzymywane w czystości, ściany sklepów winny być pomalowane na kolor jasny, pieczywo i chleb powinny być umieszczone tak, aby były zabezpieczone od pyłu, zanieczyszczenia oraz owadów za pomocą siatek lub gazy białej; również należy przestrzegać, aby kupujący nie dotykali towaru rękami. Sprzedający lub wydający pieczywo powinien być ubrany w biały fartuch z rękawami, mieć czyste ręce, towar wydawać w papierze czystym, poprzednio nieużywanym i niezapisanym (niezadrukowanym). W sklepach winno być urządzenie z bieżącą wodą do mycia rąk; o ile niema wodociągu to należy mieć umywalnię z rozerwoarem.

**Do par. 13.** Chleb powinien być dobrze wypieczony, bez zakalca, porowaty. Na każdym bochenku powinna być oznaka firmy piekarni, lub biała kartka z firmą piekarni nałożona na chleb przed wstawieniem ciasta do pieca.

**Do par. 14.** Powyższy okólnik ma na celu ułatwienie wprowadzenia w życie rozporządzenia dla już funkcjonujących piekarni, sklepów z pieczywem, wypieku chleba, jak również dla wyznaczenia terminu, w ciągu którego piekarnie, skiepy z pieczywem oraz wypiek chleba muszą być doprowadzone do porządku, zgodnie z wymaganiami rozporządzenia z dnia 26/II-21r.

**Do par. 15 i 16,** Winnych przekroczenia rozporządzenia powyższego należy pociągnąć do odpowiedzialności w myśl ogólnych przepisów karnych. Pieczywo zakwestjonowane podlega zatrzymaniu i opieczetowaniu, aby nie było sprzedawane ludności.

**Do par. 17.** Należy wydać rozporządzenie organom pierwszej instancji, aby rozporządzenie z dnia 26 II-21 r. było wywieszane na widocznym miejscu we wszystkich piekarniach i sklepach z pieczywem. Požadaniem jest rozpowszechnianie wśród ludności przepisów powyższych ewent. za pośrednictwem miejscowych organów prasy.

Minister:

w. z.

Podpis nieczytelny

F.

## W sprawach aprowizacyjnych.

12.

*Komunikat Wojewody do wszystkich Starostów w przedmiocie obrotu naftą.*

Ministerstwo Apropizacji reskryptem z dnia 17/V 21 r. L: 32943/II-AP. poleciło wydać p. Staroście zarządzenie, aby nafta po nadejściu natychmiast była wyładowana, ponieważ z powodu braku środków transportowych każde przetrzymywanie cystern a tembardziej reekspedycja tychże z jednej stacji na drugą wpływa ujemnie na całą gospodarkę naftową.

Nafta winna być odrazu rozdzielana pomiędzy ludność, jedynie tylko mogą być magazynowane niewielkie ilości jako rezerwa na potrzeby nadzwyczajne.

O ile instytucje hurtowe będą wpłacać regularnie należność za naftę do Towarzystwa Rozdziału i Sprzedaży Nafty powiaty braku nafty odczuwać nie będą.

Białystok, dnia 21 maja 1921 r.

L: 136/III/A P.

4

Wojewoda:

(—) Popielawski.

IV.

## Wykaz ważniejszych ustaw rozporządzeń i okólników ogłoszonych.

15.

### W Monitorze Polskim.

Nr. 91 z dn. 22 kwietnia 1921 r.

136. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 2 kwietnia 1921 r. w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa państwa i utrzymania porządku publicznego w okresie od dnia 2 lutego do dnia 2 maja 1921 r.

Nr. 92 z dnia 23 kwietnia 1921 r.

137. Rozporządzenie Ministra Skarbu o utrzymaniu w mocy i częściowej zmianie rozporządzenia z dnia 12 kwietnia 1919 r. w sprawie czasowego zezwolenia na obrót krajowym tytoniem i paplerosami.

Nr. 93 z dnia 25 kwietnia 1921 r.

Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z dnio 3 marca 1921 r. o podwyższeniu opłat za przewóz osób oraz bagażu na kolejach wąskotorowych państwowych, oraz znajdu-

jących się pod zarządem państwowym.

Nr. 94 z dnia 26 kwietnia 1921 r.

138. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 25 kwietnia 1921 r. w przedmiocie zawieszenia działania ograniczeń, dotyczących pochodów i zebrań z dn. 1 maja 1921 r.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 21 marca 1921 r. w przedmiocie przepisów wyborczych dla Kas chorych.

Nr. 95 z dnia 27 kwietnia 1921 r.

139. Rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych z dnia 22 stycznia 1921 r. w sprawie zmiany rozporządzenia wykonawczego tegoż Ministra do rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dn. 20 lipca 1920 r. o zasiłkach wojskowych dla rodzin osób pełniących służbę w wojsku polskim z poboru i ochotniczo.

Nr. 97 z dnia 29 kwietnia 1921 r.

142. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 16 marca 1921 r. w przedmiocie uposażenia kierowników (czek) i nauczycieli (ek) publicznych ludowych szkół rolniczych oraz ustanowienia opłat uczniów publicznych ludowych szkół rolniczych za koszt utrzymania w internatach szkolnych.

Nr. 100 z dnia 4 maja 1921 r.

Rozporządzenie Rady ministrów z dn. 8 kwietnia 1921 r. w przedmiocie ograniczenia właściwości sądów wojskowych.

Nr. 102 z dnia 7 maja 1921 r.

148. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dn. 25 marca 1921 r. w przedmiocie udzielenia stypendjów państwowych kandydatom na nauczycieli w ludowych szkołach rolniczych.

Rozporządzenie Ministra Apropowizacji z dnia 22 kwietnia 1921 r. w sprawie oszczędności spożycia.

Nr. 105 z dnia 11 maja 1921 r.

Ogłoszenie Prezesa Urzędu Ziemskiego z wyliczeniem majątków przeznaczonych na parcelację.

Nr. 106 z dnia 25 maja 1921 r.

170. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 10 maja 1921 r. w przedmiocie wolnego handlu węglem brunatnym i brykietami węglowymi.

Nr. 118 z dnia 28 maja 1921 r.

176. Rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 21 kwietnia 1921 r. o sposobie udzielania koncesji na zakładanie aptek na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Nr. 121 z dnia 1 czerwca 1921 r.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 23 kwietnia 1921 r. w przedmiocie ustanowienia cen targowych drzewa budulcowego, zajętego w lasach prywatnych na cele odbudowy.

Nr. 123 z dnia 5 czerwca 1921 r.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 kwietnia 1921 r. w przedmiocie przedłużenia zapisów na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920.

Rozporządzenie Głównego Urzędu Ziemskiego z dnia 27 kwietnia 1921 r. w przedmiocie postępowania przy parcelacji posiadłości ziemskich, prowadzonej przez osoby prywatne.

Nr. 128 z dnia 9 czerwca 1921 r.

Rozporządzenie Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu z dnia 17 maja 1921 r. w przedmiocie podwyższenia agio od cła na towary o charakterze zbytkowym.

Nr. 129 z dnia 10 czerwca 1921 r.

Rozporządzenie Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego z dnia 18 maja 1921 r. w przedmiocie zmiany rozporządzenia z dn. 24 września 1920 r. o uchylaniu uchwał spółek drobnych rolników, utworzonych na podstawie statutu Banku Włościańskiego.

Nr. 131 z dnia 13 czerwca 1921 r.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 1921 r. w przedmiocie ustalenia tymczasowych opłat od patentów na wyrób trunków, przetworów wódczanych i spirytusowych, oraz drożdży, tudzież na sprzedaż trunków na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

